

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет педагогіки і психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М П Драгоманова
“_____” _____ 20____ р.
Протокол № _____

Голова Вченої ради, ректор
акад. Андрущенко В. П.

Програма змістового модуля

*«Психолого-педагогічне забезпечення навчально-творчої діяльності
молодшого школяра в освітньому процесі ЗЗСО в умовах НУШ»*

для курсів післядипломного підвищення кваліфікації

**Кваліфікація: вчитель початкових класів, практичний психолог системи
освіти**

Київ
2021

Розробники програми:

Митник О.Я., доктор педагогічних наук, професор;

Марухіна І.В., завідувач навчально-методичного центру психологічної служби Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Перепада О.М., старший науковий співробітник лабораторії прикладної психології освіти УНМЦ практичної психології і соціальної роботи;

Ткачук І.В., кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії прикладної психології освіти УНМЦ практичної психології і соціальної роботи

Бондарук Ю.С., Лунченко Н.В., наукові співробітники названої лабораторії

Лапченко І.О., кандидат психологічних наук, доцент

Рецензенти:

Кочерга Олександр Васильович – заступник директора Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук, доцент

Полякова Олена Василівна – старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

1. Пояснювальна записка

Програма змістового модуля *«Психолого-педагогічне забезпечення навчально-творчої діяльності молодшого школяра в освітньому процесі ЗЗСО в умовах НУШ»* складена відповідно до вимог Професійних стандартів: «Вчитель початкових класів, вчитель закладу загальної середньої освіти і вчитель з початкової освіти», «Практичний психолог (соціальна сфера)», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року»

Побудова навчання як цілісного творчого процесу у ЗЗСО передбачає розв’язання вчителем і практичним психологом таких завдань: розвиток в учнів поняттєвого та дивергентного мислення, таких якостей мислення, як гнучкість, глибина, критичність та самостійність; уміння аналізувати ситуацію, планувати свої дії на декілька кроків уперед, адекватно оцінювати результати, самостійно добувати і перероблювати інформацію, конструктивно взаємодіяти з іншими людьми, що є підґрунтям оволодіння учнями знаннями й вміннями діяча (у майбутньому – творця матеріальних і духовних цінностей). Реалізувати ці завдання в освітньому процесі закладу освіти має допомогти вчителеві даний змістовий модуль.

Мета. Розвиток професійної компетентності вчителя початкової школи, практичного психолога щодо побудови творчого освітнього процесу; оволодіння певними техніками навчання, спрямованими на становлення соціально успішної особистості учня

Основними завданнями опанування модуля є:

- розвиток психологічної компетентності вчителя щодо побудови розвивального освітнього простору: прийоми організації безпечного освітнього середовища; подолання гніву та агресії у взаємодії з учнями та між учнями
- розвиток соціальної компетентності вчителя, практичного психолога щодо побудови командної роботи в освітньому процесі, розвиток емоційного і соціального інтелекту в молодшого школяра;
- ознайомлення з техніками побудови навчальних завдань, спрямованих на розвиток пізнавальної і соціальної сфери молодшого школяра;
- розвиток професійно-значущих якостей особистості вчителя, практичного психолога

Основні результати опанування програми і компетентності згідно з вимогами Професійних стандартів: «Вчитель початкових класів, вчитель

закладу загальної середньої освіти і вчитель з початкової освіти»,
«Практичний психолог (соціальна сфера)»,

№ з/п	Результати опанування програми	Компетентності
1.	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення провідних ідей концепції НУШ та техніки їх реалізації; • розуміння: змісту та структури технології навчання як цілісного творчого процесу; сутності навчально-творчої діяльності молодшого школяра, соціальної успішності як інтегрованої якості дитини; • оволодіння прийомами організації безпечного освітнього середовища; психолого-педагогічними умовами розвитку спрямованості учня початкової школи на успіх у діяльності 	<p>Громадянська, культурна, предметно-методична, психологічна, емоційно-етична, здоров'язбережувальна</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення правил взаємодії, технік подолання гніву та агресії, спрямування їх енергії у конструктивне русло; • оволодіння техніками створення завдань для командної роботи у великих і маленьких групах; • оволодіння уміннями створювати завдання, спрямовані на розвиток емоційного і соціального інтелекту; • оволодіння техніками керування власним психічним станом 	<p>Соціальна, предметно-методична, психологічна, емоційно-етична, здоров'язбережувальна, інноваційна</p>
3	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення логічних компонентів змісту загальної середньої освіти; • оволодіння уміннями створювати завдання розвивального характеру з дисциплін гуманітарного та природничо-математичного циклу 	<p>Мовно-комунікативна, предметно-методична, емоційно-етична, інноваційна</p>

Тематичний план модуля

№ з/п		Кількість год	Лекції	Практичні заняття: тренінги, майстер-класи, тематичні дискусії	Самостійна робота (консультації)
1.	Технологія навчання як цілісного творчого процесу - механізм роботи в умовах НУШ	8	2	4-	2
2.	Психолого-педагогічні особливості організації спільної навчальної діяльності в умовах НУШ.	14	4	4	-6
3.	Логічні компоненти змісту загальної середньої освіти	8	2	4	2
	Разом:	30	8	12	10

Зміст модуля

Тема 1. Технологія навчання як цілісного творчого процесу - механізм роботи в умовах НУШ

Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»

Зміст поняття *„технологія побудови навчання як цілісного творчого процесу”*. Структура технології: концептуальна, змістова та процесуальна складові. Прийоми організації безпечного освітнього середовища.

Соціальна успішність як інтегрована якість особистості молодшого школяра. Психолого-педагогічні умови розвитку спрямованості учня початкової школи на успіх у діяльності.

Тема 2 Психолого-педагогічні особливості організації спільної навчальної діяльності в умовах НУШ

Сутність командної роботи в освітньому процесі та її розвивальні можливості. Техніки створення завдань для роботи у великих і малих групах.

Зміст понять: «соціальний інтелект», «емоційний інтелект». Система завдань, спрямованих на розвиток соціального та емоційного інтелекту.

Техніки керування власним психічним станом як засіб досягнення успіху у взаємодії з іншими.

Тема 3. Логічні компоненти змісту загальної середньої освіти

Логічні компоненти змісту навчання.

Методика роботи над завданнями, спрямованими на розвиток поняттєвого мислення та мовлення на уроках з дисциплін гуманітарного та природничо-математичного циклів, над завданнями комбінованого характеру та завданнями з логічним навантаженням.

Форми контролю: виконання завдань, пов'язаних із змістом модуля і (або) захист авторського професійного досвіду

Список рекомендованої літератури

1. Андреев В.И. Эвристика для творческого саморазвития / Владимир Иванович Андреев. – Казань, 1994. – 247 с.
2. Водолазська Т. В. Модель доброзичливого до дітей освітнього середовища [Електронний ресурс] / Т. В. Водолазська // ПостМетодика, №5 (108), 2012. – 2012. – URL: <http://poippo.pl.ua/pm/pdf-1-f-w/PM-108.pdf>
3. Джон Готтман. Эмоциональный интеллект ребёнка. Практическое руководство для родителей / Джон Готтман, Джоан Деклер ; пер.с англ. Г. Федотовой. - М. : Манн, Иванов и Фербер, 2015.-216 с.
4. Кабінет Міністрів України. Розпорядження «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року» від 14 грудня 2016 р. № 988-р. Урядовий кур'єр від 28.12.2016 — № 246.
5. Краевский В.В. Методология для педагога: теория и практика / В.В. Краевский, В.М. Полонский. – Волгоград: Перемена, 2001. – 324 с.
6. Мадлен Дені. Управління гнівом. Як реагувати на дитячі істерики. Артбукс, 2020.
7. Матюгин И.Ю. Как развить хорошую память / Игорь Юрьевич Матюгин. – М.: Рипол-класик, 2002. – 346 с.
8. Митник О.Я. Навчально-творча діяльність молодших школярів на уроках математики. Методика навчання математики в системі післядипломної освіти / Олександр Якович Митник. – К.: Початкова школа, 2005. – 96 с.

9. Митник О.Я. Технологія розвитку інтелектуальної культури майбутнього вчителя початкових класів / О.Я. Митник // Почат. шк. – 2008. – № 2. – С. 32 – 38.
10. Митник О.Я. Як навчити дитину мистецтва мислення / Олександр Якович Митник. – К.: Початкова школа, 2006. – 104 с.
11. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В.І. Бондаря; упорядк. О.Я. Митник. – К.: Початкова школа, 2011. - 384 с.
12. Обозова О. Психологічна безпека освітнього середовища / О. Обозова // Психолог. Шкільний світ. – 2011. – № 10. – С. 3-6.
13. Сисоєва С.О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня / Світлана Олександрівна Сисоєва. – К., 1997. – 484 с.
14. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность /Хайнц Хекхаузен. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер ; М. : Смысл, 2003. – 860 с.
15. Хуторской А.В. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?: пособие для учителя / Андрей Викторович Хуторской. – М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.